

ПАМЕТНИКЪТ НА ЦАР БОРИС III

Намира се в северната част на градинката зад Районния съд, с гръб към бул. “Мария Луиза”. Изграден е по инициатива на варненската организация на федерация “Царство България” и е посветен на 100-годишнината от рождението на цар Борис III.

Последният български цар произхожда от Саксбургготската династия, чийто родоначалник херцог Йохан Орнет Саксен Саалфелдски е роден на 22 август 1658 г. и починал през 1729 г. Преди това, през 1699 г. наследник на Кобургското херцогство станал Йохан Ернст. На 16 ноември 1826 г. династията Саксбургготска отстъпила княжество Саалфелд, но придобила херцогството Гота и започнала да се нарича Сакс-Кобург Гота. Родоначалник на Саксбургготската династия в България е Фердинанд-Максимилиан-Карл Леополд-Мария, роден във Виена на 26 февруари 1816 г.

На 30 януари 1894 г. в София се родил първият престолонаследник на Третото българско царство Негово височество принц Борис Клеменс Роберт Мария Пий Лудвиг Станислаус Ксавер Български, принц Саксбургготски, дук на Саксония и принц Търновски. Раждането му било посрещнато с неописуема радост от целия български народ. Две години по-късно, въпреки несъгласието на майка му католичката Мария Луиза и на свекърва ѝ лютеранката княгиня Клементина, на 14 февруари 1896 г.

августейшият младенец бил кръстен в източноправославна християнстванска вяра.

Преди още да достигне пълнолетие младият престолонаследник преминал без колебание през целия ужас на започналите войни, служейки като офицер за свръзка. Коронясан бил за цар на българите на 3 октомври 1918 г. и зацарувал с името Негово

величество Борис III Клеменс Роберт Мария Пий Лудвиг Станислаус Ксавер Български, или цар Борис III.

Когато станал на 25 години, цар Борис се заел с трудната задача, както сам се изразил, “да извади България от пропастта, да се възстанови редът, да се успокоят духовете, да се съживи икономическият живот”. Огромни усилия му коствал балансът между вътрешната и външната политика, но за негова утеха народът ценял усилията му, виждал и усещал резултатите и повечето хора го обичали искрено. Разбира се, Борис III имал и врагове, но според най-близките

му той се изказвал за тях с непринудена усмивка и с остроумна ирония. В една от неговите биографии е описан случай, когато, пресичайки улицата заедно със своя антураж, той уловил изпълнения с омраза поглед на един социалист. Със широк жест на ръката царят свалил шапка за поздрав, на който другия се виждал принуден да отговори и също свалил пролетарския си каскет.

АСИЗИ

На 25 октомври 1930 г. цар Борис III встъпил в брак с Нейно кралско височество принцеса Джованна Елизабета Антония Романа Мария Савойска в черквата “Св. Франциск Асизки” в гр. Асизи, Умбрия. Принцеса Джованна е родена на 13 ноември 1907 г. в гр. Рим. От този брак се родили две деца: Мария Луиза Българска – родена на 13 януари 1933 г. в София. и Симеон II Български, принц Търновски, роден на 16 юни 1937 г. в София.

Борис III отделял много време и усилия на армията и флота. Много често бил почетен гост на Никуденския военен парад във Варна и на клетвата на младите моряци, а на 19 декември 1938 г. лично връчил първите бойни флотски знамена на военноморските части. Почти всяка година царят летувал със семейството си в Евксиноград, отбивал се често във Варна, общувал с обикновените лодкари и рибари, обичал да пътува с любимата си яхта "Вяра".

Все още впечатлява искрената и всеобща скръб, запечатана на кинолентите от деня на погребението на Борис III

Отношенията на Борис III с германския Райх били доста сложни. Не са малко неговите съвременници и историците от следващите десетилетия, които ще видят в смъртта на царя вероятна последица от тези отношения. На 28 август 1943 г., няколко дена след завръщането си от посещение при Хитлер, Борис III починал. Ковчегът с тленните му останки бил погребан в Рилския манастир, откъдето бил изваден след края на войната, за да потъне във въртопа на събитията от онези години.

Първата идея за изграждане на паметник на цар Борис III във Варна била предложена на 30 януари 1993 г. в София на годишната конференция на федерация "Царство България". Нейните делегатите приели решение и още през следващата 1994 г., започнало набиране на средства.

Борис III царувал четвърт век. Спокойно може да каже, че през това време той успял да доведе България до икономически просперитет, да я обедини без кръвополитни войни и да я предпази от ужасите на Втората световна война.

ДАРЕНИЯ

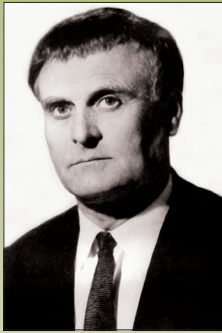
Паметникът на цар Борис III е продължение на традицията на безкористното даряване – монолитната скала от розов украински гранит, предназначена за паметника на царя, е дарена на организаторите от семейството на скулптора Пламен Братанов и съпругата му художничката Калия Йорданова. Дарение направил и председателят на федерацията Христо Куртев, който поръчал и подарил бронзовия барелеф с lika на Борис III, дарение направил и софийският скулптор Иван Димов, автор на барелефа. Както се вижда, всеобща дарителска щедрост и необичайни монархически настроения владеели страната и особено град Варна, където засиленият интерес към монархията и към наследника на българския трон, по това време изгнаник в Мадрид, пораждали нови надежди и инициативи.

На основание решението на своето софийско ръководство, през есента на 1994 г. ръководството на варненската федерация "Царство България" внесло в Общинския съвет предложение за изграждане на паметник на цар Борис III в Алеята на Възраждането. След дебата решение било прието само с един глас в повече, при това с промяна на мястото на изграждане – в градинката зад Районния съд, именувана с отделно решение "Цар Обединител". През пролетта на 1995 г. започнал общ ремонт на градинката и алеите, доброволци помагали при подготовката на мястото на паметника. Подареният гранитен отломък бил отнесен в каменоделските халета под квартал "Възраждане", където скулпторът Стефан Костадинов го обработил, гравирал текста и монтирал над него барелефа. С доброволните усилия на общинската фирма "Инжстройинженеринг", с техния кран и камион готовият паметник бил транспортиран и монтиран на своето място. Тържественото му откриване станало на 28 август 1995 г. в присъствието на бившия министър-председател г-жа Ренета Инджова, кмета на града, много гости от страната и чужбина.

Кадет Симеон Рилски,
изгнаник в Мадрид

БАРЕЛЕФЪТ

Иван Димов

Макар и малък по обем, барелефът е част от творчеството на един сериозен български скулптор, какъвто е Иван Димов. Творецът живее в София, но е роден в с. Телериг, Добричка област, през 1913 г. Завършил е скулптура при проф. Андрей Николов през 1938 г. и през следващите няколко десетилетия

правил главно портретна и монументална скулптура и най-вероятно обществото е харесвало неговото творчество, защото през 1973 г. му връчило орден “Кирил и Методий” – II степен. Твърде вероятно е през целия си живот да е носил монархическите идеи в душата си и когато се задал случай, с радост да е моделирал и подарил барелеф с lika на царя.

Изграденият във варненската Борисова градинка паметник е първият в България, посветен на цар Борис III. Той представлява внушителен монолит от розов украински гранит, на лицевата страна на който е поставен бронзов барелеф на цар Борис III с гравирани под него текст: “На Царя Обединител”. Понастоящем паметникът на цар Борис III е познат на всички варненци. Венци и букети кичат подножието му в дните на рождението и смъртта на последния български цар.

